

Ahogy azt utóbbi lapszámainkban tettük, Kozma Károly készülöben lévő mongóliai útkönyvéből újabb részletet adunk közre olvasóinknak, egyben az utolsót.

Darigangai kirándulás

Túl voltunk a terepi szezón felén, lámbunkban jó néhány száz kilométerrel. Éppen jókor jött a magyar és mongol vezetők közös javaslata egy kirándulásra a közel kétszáz kilométerre található Darigangába. Örömmel fogadtuk a lassan egyhangúvá váló életünkben egy kis változásnak tekintettük, ami hangulatunkat, kedélyünket helyrebillentheti, erőt adhat a hátralévő, nem túl könnyűnek ígérkező hónapokra. Semmit sem tudtunk mi ezekről a határmenti területekről, kik lakják, s mit láthatunk majd.

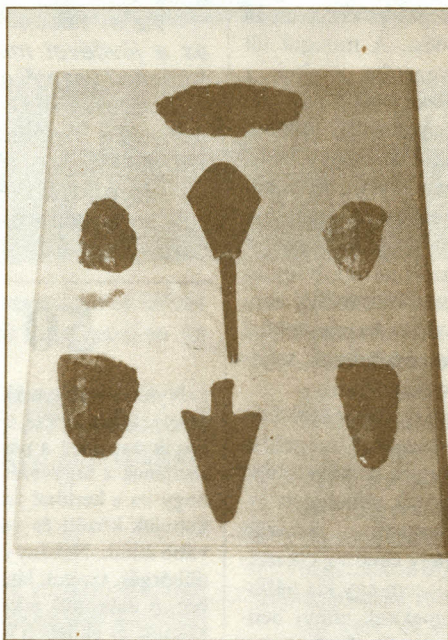
Csak el innen néhány napra – mondtuk – mindenütt jó, ahonnan két-három napig nem kell visszatérni ebbe a nagy „semmi-be”, ahol a körbeásott jurtánk fehér kupacai az egyedüli látnivaló, társaságunk a különböző kedélyállapotú emberek gyülekezete és egyedüli szórakozásunk Acs Mihály főztjének az elfogyasztása. Szegény Mihály, azóta sem kaphatott annyi kritikát, mint azon a nyáron. Nem azért mert rosszul főzött, hanem mert az összezártágunkban a legfontosabb lett, hogy a fásasztó terepmunka után legalább jóllakjunk, és főleg jól együnk. Nem hiszem, hogy bárki eleget tudott volna tenni a fásasztástól nyugós emberek mindennap változó óhajának.

Augusztus 20-ára terveztük a kirándulást. Mongol barátaink is vidáman készülődtek, mondták, hogy fürdőruhát is vigyünk magunkkal. A kíváncsiság vett erőt rajtunk, milyen „oázisba” invitálnak minket, hol az a tengerszem, ahova tisztavízű gyöngypatakok vízesése alá állhatunk. Várakozásunkat a közel kétszáz kilométer távolság és a már megszokott földutakon való száguldás sem tudta mérsékelni.

Annyit tudtunk, hogy a darigangák a mongol népcsoportok egyikét képviselik, Szuhe-Bator is dariganga volt. Régen a mandzsu császárok állatállományainak a pásztorai közülük kerültek ki, ennek köszönhetőek kiváltságos helyzetüket is.

Az utazás vidám hangulatát az sem zavarta meg, hogy útunk során több látnivaló nem volt, mint amit területünkön már megismertünk. Széles medencerészeket elválasztó kipreparált hegygerincek váltották egymást. Dariganga faluban a szállodában kaptunk helyet, amely kényelmes vaságygyal és igazán tiszta ágyneművel fogadott bennünket.

A falu is a megszokott képet nyújtotta. Tíz-tizenöt kis apró kőház, köztük a szálloda a falu közepén helyezkedtek el, és körös-körül jurták, amelyek között valami rendezettség volt felfedezhető. Utcák, utak vezettek a jurtacsoportok között. Sütődéje és tejüzeme van. A főtéren egy megbillent



Patintott dárdakegyek kovaközérből és nyílhegyek

deszkaalkotmány hívta fel magára a figyelmet, amelyről kiderült, a település illemhelye. Az ottani viszonyok között ez tiszteletre méltó rendre, tisztaságra vallott, már ami megépítését illeti. Miután tisztításra gépi eszköz vélhetően nem állt rendelkezésre, kézi megoldása alantas munkának tekinthető, így maradt az az egyszerű megoldás, hogy telítődés után egy másik gödröt ástak, és arra helyezték az említett építményt. Miután ezt többször megismételték, ott jártunkkor megközelítése bizonyos veszély nélkül elképzelhetetlen volt. Így csak messziről szemléltük, hogy a helyi közegészségügy ott is milyen tehetetlenül vívja szélmalomharcát.

Másnap kerestük fel azt a fürdőhelyet, amit mongol barátaink beharangoztak. A tó ötszáz méter hosszú és közel 200 m széles lehetett. Mikor megérkeztünk a közelében tányázó pásztorok néhány tehene már élvezte hűsítő hatását. Mongol barátaink vidáman vetették magukat a vízbe, társaink többsége leginkább csak a lábát lógatta bele, a víz tisztasága és a tehének látványa egy kissé lelohasztotta a kedvünket.

Nagyobb élményt nyújtott számomra a tó és környezete. A tó egyik oldalán még a füves sztyeppés terület van jelen, a másik oldalán igazi sivatag és attól délre amennyire a szem ellát, homodűnék változatos formája következik. A sivatag és sztyeppé határán keletkezett a tó, s míg a sztyeppén egy cserje nagyságú bokrot sem látni, a homokdűnék között megjelentek a tüskés, szára-

zságtűró fák és cserjék. Élvezettel gyalogoltam a homokban néhány száz métert, amíg csizmám meg nem telt a finom szemcséjű homokkal.

A tótól nem messze egy jégbarlangot kerestünk fel, amely a sima felszínen szűk léjárataival nehezen észrevehető. A vulkanikus kőzetben kialakult képződmény ritka csemege, látvány az erre nagyrítján tévedő utazóknak.

A közelben található bazalt-hegyek egyike is feltornáztuk magunkat. A látvány még ma is emlékezetes, amit tetejéről láttunk. Délre a Belső-Mongóliához tartozó sivatag szélfúttá homokdűnéi, északra legalább ötven Somló-hegy nagyságú vulkáni kúp emelkedett ki a sztyeppé sík felületnek tűnő felszínéből.

Szinte magam előtt láttam azt a csodálatos pillanatot, amikor a tűzhányók egykor a föld történetének a múltjában egyszerre, egyidőben működtek. Elragadtatásomat lehűtötte az a látvány, amely a hegy alatt szalagszerűen húzódott. Itt volt a Mongóliát Kínától elválasztó határ, amelyet egy széles felszántott sáv jelzett. Milyen elme az, amely a sivatagot felszántja, ott ahol nem-hogy ember, a madár sem jár. Talán a sivatag szélvihara és a történelem e tájba nem illő barázdákat befedi homokkal és a feledés fátyolával.

Itt e kietlen határközeli zónában magányos jurtában élt a családjával egy tarbagán vadász. A bőrök a jurta oldalán száradtak. A család két kis fiúgyermeké ámulattal állt körül bennünket, akik közül jónéhányunknak torzonborz szakállunk volt. Barna, szép szemeikből megannyi kérdést olvashattunk ki. Fiaimra gondolva, egy-egy rágógumit adtam nekik. Mongol barátaink egyike megmondta nekik mit csináljanak vele. Mikor megízlelték elszaladtak. Kis idő múlva jöttek vissza, egyikük vizet régen látott kezével két kis dió nagyságú almát nyújtott felém és a szemével tudta magyarázni, viszonzásul vigyem el. A barátságunk eme őszinte gyermeki megnyilvánulását nem lehetett visszaautasítani. Az expedíció vezetőnk velünk tartó lánya – Kopek Rita – megfestette e pillanatot. Hogy honnan várszolták elő, nem tudom, de a keleti népeknek ezt a szokását, hogy az ajándékot illik viszonzni, már a gyerekek is gyakorolják. A legszebb emberi tulajdonságokat, úgy tűnik a nagyratartott civilizációnk fokozatosan kinevelti belőlünk.

Egyéni filozófiám szerint három szépség van, és mindegyik önmagában annyi változatban fordul elő, mint égen a csillag. Ezek a virágok, az ásványok és a női nem. Ez

(Folytatás a 8. oldalon)